

De AI-paradox

Vorig jaar kom ik mega-enthousiast terug van een verjaardagsfeestje. Een van onze vrienden vertelt over ChatGPT en artificial intelligence (AI). Hij liet een opgeslagen chat zien en we waren samen verbaasd hoe goed je als het ware een gesprek kan opbouwen en verdiepen. Bij thuiskomst ligt mijn man al in bed, maar de volgende ochtend krijgt hij mijn enthousiaste verhaal te horen. Zowel hij als mijn 9-jarige dochter kijkt mij aan en zeggen: “Kende jij dit dan niet?” Nee dus. De rest van de middag krijg ik van beiden allerlei ideetjes en demonstraties van AI. Mijn dochter schrijft een boek met illustraties waarin ze de tekst en plaatjes steeds verfijnt met AI, en mijn man stelt allerlei kennisvragen met doorvragen, waarbij we steeds meer informatie over wat onderwerpen krijgen.

Nog geen twee maanden later ben ik op een congres over diagnostiek, waarbij ook een hoogleraar aangeeft hoe AI ingezet kan worden bij het interpreteren van MMPI-A-profielen. Ik val zowat van mijn stoel: waar blijft ons eigen vakmanschap? Dit vraagt voor ons diverse cursussen en kennis van profielhypothese en psychodynamisch kijken. Kan een computer dit leren? En zijn we dan zo vervangbaar? Gelukkig heeft AI inmiddels een

Gelukkig heeft AI inmiddels een disclaimer dat interpretatie toebehoort aan de professional

disclaimer dat interpretatie toebehoort aan de professional en waarbij het interpreteren dus meer is dan alleen maar scores uitwerken in een tekstje. Gelukkig maar!

Sinds het verjaardagsfeestje gebruik ook ik AI als vraagbaak of als vertaalapp. Heel handig als je een online cursus vanuit Amerika doet en je geen flater wilt slaan bij het antwoorden in de chat of de hoogleraar een vraag wilt mailen. Ook als ik ergens wat over wil weten, zoek ik het op via AI omdat je makkelijker doorvraagt dan zelf doorklikt op Wikipedia. Echter het werkgerelateerd inzetten vind ik nog wel weer anders.

Hoewel ik mijzelf zie als iemand die altijd nieuwe dingen wil weten, ontdekken en leren, merk ik toch enige schroom tot het meer inzetten van AI dan ik nu doe. Waarom is dat? Wat houdt mij tegen? Nota bene mijn eigen partner zit in de ICT, houdt van innovatie en denkt ook graag mee over hoe AI, ICT en innovatie mij kunnen helpen. Naast mijn werk in de GGZ geef ik ook cursussen over positionering en regievoering, waarbij we ook stilstaan bij de impact van en reacties op veranderingen, die vaak ook verlieservaringen zijn. Je moet iets vertrouwds loslaten, waarbij je dus ook iets verliest. Met cursisten heb ik het erover dat dit je in de KERN raakt. Het gaat over je controlemechanismen (K) en dan vooral de confrontatie met je eigen kwetsbaarheid en gevoel van eigenwaarde (E), die dus onder druk kunnen staan als je te maken krijgt met veranderingen, maar ook over een gevoel van rechtvaardigheid (R) en toekomstperspectief (N: nu in relatie tot later). Iedereen

In zicht

Ik herken zeker een neiging tot controle, vasthouden aan het vertrouwde

reageert dus anders vanuit eigen ervaringen in het verleden en vanuit de voorbeelden die ze in het gezin van herkomst hebben gehad.

Wat maakt nu dat ik enerzijds laaiend enthousiast ben over AI in mijn privéleven, maar werkgerelateerd toch 'weerstand' heb? Waarom lukt het me niet om daar de voordelen te zien? Raakt het mij ergens in de KERN? En zo ja, hoe dan? Of is het toch gewoon meer onbekend dus onbemind? Als ik kijk naar de mechanismen van KERN, waar ik dus ook les over geef, herken ik zeker een neiging tot controle, vasthouden aan het vertrouwde, maar ook weinig inspiratie over mogelijkheden. Zelf ben ik niet heel erg een pionier en ben ik vaak *old-school* creatief door zelf stukken te schrijven of te tekenen. Dus ja, ik word ook geraakt in mijn eigen manier van controlemechanismen, de K. Het zelf iets maken geeft mij een goed gevoel, zelfs als ik een mail in het Engels moet maken. Bij dat laatste speelt mee dat ik een goede indruk wil maken en dat ik dus wel AI inzet, maar bij mijn werk haal ik voldoende zelfwaardering uit de dingen zoals ik ze doe, en dan voornamelijk uit het contact met cliënten en collega's. AI voelt hier niet helemaal passend bij, maar dit kan ook echt een vooringenomen *belief* zijn in plaats van dat ik

dit goed kan onderbouwen met argumenten. Qua rechtvaardigheidsgevoel gebeurt er niet heel veel, behalve als het - zoals ik eerder schreef - gaat over het interpreteren van materiaal, wat ik toch meer als vakmanschap zie. Naar de toekomst toe zou ik graag mijn nieuwsgierigheid aan willen zetten en ontbreekt het mij misschien vooral aan tijd om me goed te verdiepen in wat er mogelijk is.

AI schrijvend merk ik ook wat nu precies maakt dat ik niet méér AI gebruik. De context (mogelijkheden, kennispartner, eigen nieuwsgierigheid) lijkt gunstig, maar het ontbreekt me domweg aan tijd, of zin, om hiervoor tijd vrij te maken. En soms is het gewoon ook een stapje vooruit zetten - en dan liever een kleine stap dan een hele grote - om te veranderen. Vaak zijn kleine stapjes namelijk haalbaarder en makkelijker dan hele grote, onrealistische stappen. Inmiddels heb ik wat inspiratie gekregen om bij het werken met jongeren met behulp van AI een afbeelding te maken die past bij de therapie of bij therapeutisch psychologisch onderzoek. Het klinkt simpel, maar wel te doen. En weet u ... de titel van deze column is ook bedacht door AI, maar ik heb zelf de laatste aanpassing gedaan. Ik kon het toch niet helemaal laten.

Moniek Coorn

is als klinisch psycholoog werkzaam bij Jeugd GGz, onderdeel van de Dimence groep.